MAKFED

Orta Vadeli Program (2027-2029)

İmalat Sanayii ve Makine Sektörüne İlişkin Hedef ve Politikalar Derlemesi

Bu derleme, Orta Vadeli Program (2027-2029) metninde imalat sanayii ve makine sektörüne ilişkin öne çıkan hedef ve politikaları özetlemektedir. Belgede makine imalatına özgü ayrı bir bölüm bulunmamakta olup ilgili hedefler “İmalat Sanayii” ana başlığı altında yer almaktadır.

---

1. İmalat Sanayii'ne İlişkin Temel Yaklaşım

Programın ilk yılından itibaren temel odak noktası, imalat sanayiinin küresel belirsizlikler ve yurt içi makrofinansal dengelenme sürecinin oluşturduğu baskılara karşı dayanıklılığının artırılması ve bu etkilerin hızla bertaraf edilmesidir. Bu doğrultuda sektörün daha yüksek üretim ve istihdam sağlayan, yatırım ve kapasite artışını sürdüren, verimlilik ve yenilikçilik temelinde rekabet gücünü güçlendiren bir yapıya kavuşturulmasına yönelik politikalar hayata geçirilecektir. Küresel belirsizliklerin ve jeopolitik risklerin arttığı bu dönemde esnek ve çeşitlendirilmiş politikalarla ekonominin dış şoklara karşı dayanıklılığı artırılırken kamunun öncü rolünün güçlendiği aktif sanayi politikaları yürütülecektir.

2. İmalat Sanayiinin Üretim ve İhracat Kapasitesinin Korunması ve Güçlendirilmesi

Sektörün yatırım, istihdam, yüksek katma değerli üretim ve ihracat kapasitesinin korunup güçlendirilmesi için veriye dayalı, seçici ve hedef odaklı aktif sanayi ve dış ticaret politikaları uygulanacak, öncelikli sorun alanlarına yönelik kamu-özel sektör işbirliği kültürü güçlendirilecektir.

- İmalat sanayii sektörleri; üretim, yatırım, istihdam, kapasite kullanımı ve ihracat göstergeleri üzerinden veriye dayalı düzenli olarak izlenecek, kritik eşiklerde hızlı müdahale mekanizması kapsamında “imalat sanayiini güçlendirme programları” uygulanacaktır.
- Tekstil, hazır giyim, deri, mobilya ve benzeri emek yoğun sektörlerdeki KOBİ'lerin dönüşümü ve istihdamın korunması amacıyla KOSGEB İstihdamı Koruma Destek Programı gibi süreli, hedefli destek enstrümanları genişletilecektir.
- Kredi Garanti Mekanizmasının kapasitesi artırılarak KOBİ'lerin finansmana erişimi kolaylaştırılacaktır.
- Devlet Destekli Alacak Sigortası uygulamasının etkinliği artırılacaktır.
- Üretim ve ihracat faaliyetlerine yönelik tedarik ve belgeye dayalı finansman programları uygulanacaktır.
- Reeskont kredileri ile Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi (YTAK) hacmi artırılacak, kredi tahsis süreçleri hızlandırılacaktır.
- Nakit akışı bozulan ancak üretim/ihracat kapasitesini koruyan firmalar için vergi, SGK primi ve diğer kamu yükümlülüklerinde geçici yeniden yapılandırma ve taksitlendirme imkânları geliştirilecektir.
- Elektrik, doğal gaz ve lojistik maliyetlerinin rekabetçilik üzerindeki etkileri izlenecek; enerji yoğun sektörlerde verimlilik yatırımlarını hızlandıracak destek mekanizmaları yaygınlaştırılacaktır.
- Organize sanayi bölgeleri ve sanayi kümelerinde ortak test, sertifikasyon, lojistik ve dijital altyapı yatırımları desteklenecektir.
- Akıllı uzmanlaşma yaklaşımıyla, bölgesel rekabetçiliği yüksek sanayi kümelerine il bazında hızlı ve hedefli destekler sağlanacaktır.
- Sektör-okul eşleştirme programları, çıraklık, ustalık ve işbaşı eğitim programları yaygınlaştırılarak nitelikli ara kademe teknik işgücü yetiştirilecektir.
- İhracat pazarlarında kayıp yaşayan sektörlere hedef ülke bazlı ticaret diplomasisi ve pazara giriş eylem planları uygulanacaktır.

- Türk Eximbank'ın alıcı kredileri, ihracat kredi sigortaları ve ihracat finansmanı araçlarının etkinliği artırılacaktır.
- Dampingli ve sübvansiyonlu ithalata karşı ticaret politikası savunma araçlarının uygulanma süreçleri hızlandırılacaktır.
- Kamu alımları stratejik bir politika aracı olarak kullanılacak; savunma sanayiinde başarıyla uygulanan talep oluşturma ve uzun vadeli sipariş yaklaşımı sağlık teknolojileri, raylı sistemler, enerji ekipmanları, elektronik ve kritik sanayi girdileri gibi alanlara yaygınlaştırılacaktır.
- Stratejik sektörlerde yatırım, istihdam, üretim ve ihracat kararlarını etkileyen düzenlemeler sadeleştirilecek; izin, ruhsat ve uygunluk değerlendirme işlemlerinde hızlandırılmış uygulamalar devreye alınacaktır.

3. Sanayide Yüksek Katma Değerli Dönüşümün Desteklenmesi

Sektörel önceliklendirmeyi esas alan hedefli sanayi politikaları hayata geçirilecek, yüksek katma değerli üretim desteklenerek dış pazarlarda rekabet gücü artırılacaktır.

- HIT-30 Yüksek Teknoloji Yatırım Programı kapsamında öncelikli teknoloji alanlarına yönelik büyük ölçekli yatırımlar, proje bazlı özelleştirilmiş mekanizmalar yoluyla desteklenecektir (2026 4. Çeyrek).
- YTAK Programı, üretken sektörlerde ihracatı destekleyici ve yüksek katma değerli ürün gruplarına yönelik mevcut yatırım teşvik sistemiyle bütünleşik biçimde daha etkin uygulanacak; katma değeri yüksek, görece daha küçük ölçekli imalat sanayii yatırımlarını kapsayacak yeni bir uygulama alanı geliştirilecektir.
- Teknoloji Hamlesi Programı kapsamında kritik ürün ve teknolojilerin yerli imkânlarla geliştirilmesi ve üretilmesi için yeni program çağrılarına çıkılacaktır.
- Stratejik Hamle Programı kapsamında arz güvenliğini sağlayacak, dışa bağımlılığı azaltacak, Ar-Ge içeriği yüksek ve ikiz dönüşüm hedefleriyle uyumlu yatırımlar desteklenecektir.
- Rekabetçilik ve sürdürülebilirlik potansiyeli taşıyan, ulusal düzeyde önemi haiz kümelenme teşebbüsleri desteklenmeye devam edilecektir.
- Öncelikli sektörlerde kritik bileşenlerin yerli imkânlarla üretimi kamu alımları aracılığıyla desteklenecektir.

4. Orta ve Uzun Vadede Yapısal Dönüşüm Hedefi

Orta ve uzun vadede sanayi sektörü, teknoloji, tasarım ve yenilikçilik kapasitesiyle küresel ölçekte değer üreten bir yapıya dönüştürülecektir. Mevcut üretim kapasitesinin artırılmasının ötesine geçilerek geleceğin stratejik sektörlerinde küresel rekabet avantajı sağlayacak yeni üretim alanları önceden belirlenecek ve bu alanlara yönelik uzun vadeli yatırım seferberliği başlatılacaktır.

- Yapay zekâ, ileri malzemeler, yarı iletkenler, robotik, biyoteknoloji, enerji depolama ve yeni nesil ulaşım teknolojileri başta olmak üzere stratejik alanlarda Ar-Ge, tasarım ve ölçekli üretimi aynı ekosistemde buluşturan mekanizmalar güçlendirilecektir.
- Üniversiteler, araştırma altyapıları, teknoloji girişimleri ve sanayi arasındaki işbirliği “laboratuvardan fabrikaya” geçişi hızlandıracak şekilde yeniden güçlendirilecektir.
- İşletmelerin enerji, hammadde, işgücü ve makine kullanımını gerçek zamanlı izleyerek optimize eden yapay zekâ destekli ve otonom üretim sistemlerinin yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
- Destek programları; verimlilik, teknoloji yoğunluğu, yüksek katma değer ve ihracat kapasitesi oluşturan yatırımları ölçeklendirmeye odaklanacak şekilde yeniden yapılandırılacaktır.

5. Yeşil ve Dijital Dönüşüm ile Kritik Teknolojiler

- İmalat sanayiinde yeşil ve dijital dönüşüme yönelik sektör ve teknoloji düzeyindeki ihtiyaçlar belirlenecek ve destek mekanizmaları oluşturulacaktır.
- Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgelendirme sürecine devam edilecek; Yeşil Dönüşüm Programı kapsamında döngüsel ekonomiye uyumlu, kaynak verimli ve düşük karbonlu üretimi amaçlayan yatırımlar desteklenecektir.

- İmalat sanayii, enerji, tarım, sağlık ve ulaştırma sektörlerinde arz güvenliğini güçlendirmek üzere kritik alanlarda teknoloji geliştirme başta olmak üzere yerli üretimi destekleyici eylem planları hazırlanarak Ekonomi Koordinasyon Kurulunun değerlendirmesine sunulacaktır (SBB koordinasyonunda, 2026 4. Çeyrek).

6. Büyüme Hedefleri Bağlamı

Sanayi sektöründe mevcut üretim kapasitesinin korunması ve güçlendirilmesi ile dış şoklara karşı dayanıklılığın artırılmasına yönelik finansmana erişimin kolaylaştırılması, aşağıdaki genel GSYH büyüme patikasının bir bileşeni olarak sunulmaktadır (Grafik 7):

2025	2026 (GT)	2027 (OVP)	2028 (OVP)	2029 (OVP)
%3,7	%3,3	%4,2	%4,6	%5,0

GT: Gerçekleşme Tahmini, OVP: Orta Vadeli Program hedefi.

Not: Belgede "makine ve teçhizat" ifadesi büyüme ve yatırım istatistikleri bağlamında (2025 büyümesine katkı unsuru olarak) geçmektedir; makine imalat sektörüne özgü ayrı bir hedef/politika bölümü bulunmamaktadır. Yukarıdaki tüm hedefler, Orta Vadeli Program'da "İmalat Sanayii" genel başlığı altında yer almaktadır.

Kaynak: Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Orta Vadeli Program (2027-2029) ve EK-3: Öncelikli Reform Alanlarına Yönelik Düzenlemeler.